

MELIS, Willem L.M.J. (Kemzeke 31 juli 1907 – Sint-Niklaas 9 maart 1984). Neef van Paul Orban. Volgde middelbaar onderwijs aan het **Klein Seminarie van Sint-Niklaas**, studeerde rechten te Leuven en te Nancy en promoveerde in 1931 tot doctor in de rechten aan de pas vernederlandste Rijksuniversiteit Gent (**onderwijs**). Melis was achtereenvolgens advocaat, ambtenaar, journalist en opnieuw advocaat te Sint-Niklaas, waar hij in de jaren 1970 een tijdlang schepen van financiën is geweest.

Melis was al actief in de Vlaams-nationale jeugd- en studentenorganisaties. Zo was hij in 1925 voorzitter van het Waassche Studentengilde en in 1926 voorzitter van de Landdag van het **Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond** (AKVS) te Sint-Niklaas. Te Leuven was hij in 1925 hoofdredacteur van *Ons Leven* en te Gent in 1930-1931 hoofdredacteur van *Den Uyl* en voorzitter van de Commissie tot redactie van de *Studenten Almanak*.

Nadat hij zich had laten inschrijven in de orde van advocaten bij de rechtbank te Dendermonde was hij actief in het **Algemeen Vlaamsch Nationaal Verbond** (AVNV) in het Waasland en tevens in de pogingen om een Vlaams-nationale eenheidsorganisatie tot stand te brengen. Toen dit uiteindelijk het **Vlaamsch Nationaal Verbond** (VNV) werd, koos Melis voor het **Verdinaso** van Joris van Severen (1934). Hij werd gewestleider voor het Land van Waas en werkte geregeld mee aan het weekblad *Hier Dinaso!*. Spoedig behoorde hij tot de belangrijkste medewerkers van Van Severen, bij wie hij mede de zogenaamde Nieuwe Marsrichting inspireerde. Dat kwam onder meer tot uiting in zijn brochure *De Strijd om de vereeniging der Nederlanden* (1935). In 1936-1937 nam hij enige tijd de redactie op zich van *Hier Dinaso!*. Hij zorgde voor een nieuw

Willem Melis was als lid van het Verdinaso (1934-1938) medeverantwoordelijk voor de Nieuwe Marsrichting. Hij trachtte later tevergeefs het Verdinaso uit de collaboratie te houden. In 1947 werd hij eerste naoorlogse hoofdredacteur van De Standaard. (AMVS)

formaat, gewijzigde vormgeving en ook enige vernieuwing wat de inhoud betrof. De traditionele aanvallen op alle mogelijke belagers van de beweging maakten meer plaats voor een open redactionele houding. Het ging er Melis in de eerste plaats om de invloed van de Dinaso-ideeën te vergroten. Vandaar ook zijn meer verzoenende houding ten opzichte van het VNV.

Hij zou trouwens spoedig meer initiatieven nemen in die richting. In de winter 1937-1938 organiseerde hij te Sint-Niklaas met een Comité voor Politieke en Sociaal-Economische Voorlichting (een mantelorganisatie voor het Verdinaso) een reeks voordrachten waar graaf Louis de Lichtervelde, Leo van der Essen, Tony Herbert, Frans van Cauwelaert en Van Severen het woord voerden en waarop de Beneluxgedachte avant la lettre naar voren kwam, alsook de Belgische politiek van Van Severen. Melis gaf in 1938 de tekst van de voordrachten uit in brochurevorm.

In hetzelfde jaar nam hij ontslag uit het Verdinaso. Twijfel aan de resultaten van de organisatie en de door Van Severen gevolgde methode, alsmede onvrede met Van Severens blijvende binding met de Dinaso Militanten Orde, waren de motieven voor dit besluit. Het ideeëngoed van Van Severen bleef

Melis evenwel met hart en ziel verdedigen. In 1938 al had hij, samen met Frantz van Dorpe, de Vereeniging België-Nederland-Luxemburg gesticht, waarin prominenten uit de drie landen zitting hadden. In de jaren 1938-1939 werkte hij mee aan *Weerkracht en Volk*, het tijdschrift van de Vlaamsche Vereeniging voor Reserveofficieren. Eind 1939 zette hij zich ook in voor de royalistische en belgicistische Vereeniging voor Nationale Zelfstandigheid, die zich onder de leiding van een aantal conservatieve notabelen (Pierre Nothomb) beijverde voor neutraliteit. En ten slotte werd hij na de moord op Van Severen zelfs opnieuw lid van het Verdinaso. Hij maakte met Van Dorpe en Jef van Bilsen deel uit van de richting die een collaboratiepolitiek van de organisatie niet gunstig gezind was. Met deze groep verdween Melis begin 1941 uit het Verdinaso, toen de collaboratiegezinde richting onder leiding van Jef François en Pol le Roy het haalde.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Melis directeur van de Dienst pers en propaganda van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie, waarvoor hij een groot aantal voorlichtingsorganen uitgaf, en voorzitter van Boerenhulp aan stadskinderen.

Hoewel nooit veroordeeld kreeg Melis toch korte tijd met de repressie te maken; daarna werd hij weer actief in de journalistiek. Hij was in 1947 de eerste hoofdredacteur van de heruitgegeven *De Standaard* en werkte ook mee aan *De Vlaamse Linie*, waarin hij spoedig de noodzaak bepleitte van algemene en eenvoudige amnestie. In 1957 was hij een van de stichters van het Genootschap De Nederlanden in Europa, waarvan hij voorzitter voor Vlaanderen geweest is.

Van de jaren 1950 af is hij vooral actief geweest op het terrein van de streekontwikkeling, in het bijzonder in het Land van Waas, onder meer als voorzitter van het Economisch Comité Waasland. Van 1966 tot 1968 was hij stafhouder van de Orde van Advocaten te Dendermonde.

WERKEN: *De strijd om de vereeniging der Nederlanden*; z.j.; – *De Vlaamsche Beweging, België en de gebondenheid der Nederlanden*, 1938; – *Twee jaar geleide landbouweconomie*, 1942.

LITERATUUR: A. de Bruyne, *Joris van Severen. Droom en Daad*, 1961; – id. (ed.), *Bijdragen tot de geschiedenis van een generatie. Een liber amicorum voor mr. Willem Melis*, 1977; – G.D. (G. Durnez), 'Oud-hoofdredakteur van De Standaard overleden. Willem Melis: een bedrijvig leven in dienst van Nederlandse gedachte', in *De Standaard* (13 maart 1984); – id., *De Standaard. Het levensverhaal van een Vlaamse krant*, 2 dln., 1985-1993.

ERIK VANDEWALLE* EN GASTON DURNEZ